

EL

EL

EL

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 28.1.2009
COM(2009) 39 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Για μια συνεκτική συμφωνία σχετικά με την κλιματική αλλαγή στην Κοπεγχάγη

{SEC(2009) 101}

{SEC(2009) 102}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Για μια συνεκτική συμφωνία σχετικά με την κλιματική αλλαγή στην Κοπεγχάγη

1. ΣΥΝΟΨΗ

Κύρια προτεραιότητα της ΕΕ αποτελεί η επιτυχής ολοκλήρωση των διεθνών διαπραγματεύσεων για την κλιματική αλλαγή στην Κοπεγχάγη στο τέλος του 2009. Ως εκ τούτου, η ΕΕ θα πρέπει να ενισχύσει τις επαφές της με τις τρίτες χώρες, εντός των προσεχών μηνών, στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών καθώς και άλλων διεθνών φόρα.

Η ανακοίνωση περιέχει συγκεκριμένες προτάσεις για την επίτευξη του στόχου αυτού. Η στρατηγική αντιμετωπίζει τρεις βασικές προκλήσεις: στόχοι και δράσεις, χρηματοδότηση και δημιουργία μιας αποτελεσματικής παγκόσμιας αγοράς ανθρακούχων εκπομπών. Δίνει επίσης απάντηση στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Ιουνίου 2008, για παρουσίαση συνεκτικής στρατηγικής σχετικά με την αύξηση της χρηματοδότησης και των επενδυτικών ροών για τη μείωση των εκπομπών και την προσαρμογή.

Οι αναπτυγμένες χώρες, για να συγκρατηθεί η παγκόσμια μέση αύξηση της θερμοκρασίας σε λιγότερο από 2°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα, πρέπει από κοινού να περιορίσουν τις εκπομπές τους, μέχρι το 2020, σε επίπεδο κατά 30% χαμηλότερο από αυτό του 1990. Η ΕΕ έδωσε το παράδειγμα αναλαμβάνοντας την υποχρέωση να μειώσει τις εκπομπές της μέχρι το 2020, κατά 20% σε σύγκριση με το επίπεδο του 1990, ανεξάρτητα από το εάν έχει συναφθεί ή όχι διεθνής συμφωνία. Πρόκειται για την πλέον φιλόδοξη δέσμευση που έχει αναλάβει μια χώρα ή ομάδα χωρών στον κόσμο για την περίοδο μετά το 2012.

Η ΕΕ θέλει να προχωρήσει περαιτέρω και να στοχεύσει σε μείωση μέχρι και 30% στο πλαίσιο μιας επαρκώς φιλόδοξης και συνεκτικής διεθνούς συμφωνίας, η οποία θα προβλέπει παρόμοιες μειώσεις και από πλευράς άλλων αναπτυγμένων χωρών, καθώς και τις πρέπουσες δράσεις από πλευράς των αναπτυσσόμενων χωρών. Οι αναπτυσσόμενες χώρες από κοινού πρέπει να περιορίσουν την αύξηση των εκπομπών τους σε επίπεδο κατά 15 ως 30% χαμηλότερο του επιπέδου της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας. Θα απαιτηθεί σημαντική αύξηση των πόρων για τη στήριξη της αναγκαίας δράσης στις αναπτυσσόμενες χώρες: Οι πόροι αυτοί θα προέλθουν από εγχώριες πηγές, από την παγκόσμια αγορά ανθρακούχων εκπομπών αλλά και από τις συνεισφορές των αναπτυγμένων χωρών. Οι περισσότερες από τις επενδύσεις αυτές θα έχουν βραχυ- αλλά και μακροπρόθεσμα οφέλη σε ό, τι αφορά την κλιματική αλλαγή, την οικονομική ανάκαμψη και σε κάθε περίπτωση, θα είναι λιγότερο δαπανηρές από το κόστος που συνεπάγεται η αδράνεια.

Είναι εφικτό και επιβάλλεται να δημιουργηθεί παγκόσμια αγορά ανθρακούχων εκπομπών με τη σύνδεση συγκρίσιμων συστημάτων εμπορίας εγχώριων εκπομπών. Έτσι, θα προωθηθούν οικονομικά αποτελεσματικές μειώσεις των εκπομπών. Η ΕΕ θα πρέπει να προσεγγίσει και άλλες χώρες για να εξασφαλίσει μια αγορά σε επίπεδο ΟΟΣΑ μέχρι το 2015 και μια ακόμη ευρύτερη αγορά μέχρι το 2020.

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος της Ε.Ε. είναι η συγκράτηση της παγκόσμιας μέσης αύξησης της θερμοκρασίας σε λιγότερο από 2°C σε σύγκριση με τα προβιομηχανικά επίπεδα. Υπέρβαση του 2°C θα οδηγήσει σε επισιτιστικές ανεπάρκειες και λειψυδρία καθώς και σε έντονα καιρικά φαινόμενα κλιμακώνοντας παράλληλα τις απειλές που αντιμετωπίζουν τα οικοσυστήματα μοναδικής αξίας. Αν συνεχισθεί η σημερινή τάση εξέλιξης των εκπομπών, το κατώτατο όριο των 2°C μάλλον θα έχει ήδη ξεπεραστεί το 2050. Ακόμη και αν το επίπεδο παραμείνει χαμηλότερο του 2°C θα απαιτηθούν σημαντικές προσπάθειες προσαρμογής. Υπό το φως κάποιων νέων πορισμάτων έρευνας, αυξάνει ο αριθμός των επιστημόνων που κάνουν έκκληση για σταθεροποίηση του επιπέδου των αερίων θερμοκηπίου (ΑΘ) στην ατμόσφαιρα, σε επίπεδο σημαντικά χαμηλότερο από αυτό που αρχικά προτάθηκε, ήτοι επίπεδο της τάξης του 350 ppm κατ'όγκο ισοδυνάμου CO₂. Είναι επιτακτική ανάγκη να εξασφαλιστεί ένα φιλόδοξο αποτέλεσμα στην Κοπεγχάγη που να προσφέρει τη δυνατότητα για ένα χαμηλότερο επίπεδο σταθεροποίησης.

Δεδομένης της βασικής φυσικής αδράνειας του παγκόσμιου κλιματικού συστήματος, αν αγνοηθούν οι επιστημονικές προειδοποιήσεις κινδύνου, οι συνέπειες θα είναι τεράστιες, δαπανηρές και πιθανόν να μην υπάρχει δυνατότητα διαχείρισής τους. Συγχρόνως, πρόκειται για μια ευκαιρία σφαιρικής αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής, της ενεργειακής ασφάλειας και της τρέχουσας οικονομικής ύφεσης. Η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής απαιτεί σημαντικές ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις και συμβάλει στην εξασφάλιση ομαλής μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, δημιουργώντας νέες δυνατότητες για την ανάπτυξη και την απασχόληση και προωθώντας την αειφόρο ανάπτυξη. Γενικά, οι κυβερνήσεις εξαγγέλλουν σημαντικά επενδυτικά προγράμματα τα οποία προωθούν επενδύσεις για χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές, ενθαρρύνουν την καινοτομία και την ανάπτυξη και αυξάνουν την ενεργειακή ασφάλεια, όπως το Ευρωπαϊκό Σχέδιο για την Ανάκαμψη της Οικονομίας, το οποίο υιοθετήθηκε πρόσφατα. Οι δράσεις για την αντιμετώπιση της χρηματοοικονομικής κρίσης μπορούν να βοηθήσουν ώστε να μην χαθεί η εναπομένουσα μικρή ευκαιρία για μη υπέρβαση του ορίου αύξησης των 2°C.

Σε **διεθνές επίπεδο**, με το σχέδιο δράσης του Μπαλί του 2007, κινήθηκε διαδικασία για τη σύναψη νέας διεθνούς συμφωνίας σχετικά με το κλίμα για μετά το 2012, στη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών στην Κοπεγχάγη τον Δεκέμβριο 2009. Η συμφωνία αυτή πρέπει να καθορίσει συγκεκριμένους νέους στόχους και δράσεις για τη μείωση των εκπομπών ΑΘ και να προβλέψει τη βάση για αειφόρο ανάπτυξη ενισχύοντας την ικανότητα προσαρμογής των χωρών στην αναπόφευκτη κλιματική αλλαγή, ενεργοποιώντας συγχρόνως την καινοτομία και την οικονομική ανάπτυξη, περιορίζοντας τη φτώχεια και παρέχοντας πρόσβαση σε υπηρεσίες αειφόρου ενέργειας ("κοινό όραμα"). Μετά τη διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών στο Πόζναν το Δεκέμβριο 2008 οι συνομιλίες εξελίχθηκαν σε πλήρεις διαπραγματεύσεις.

Σε **εγχώριο επίπεδο**, τόσο οι αναπτυγμένες όσο και οι αναπτυσσόμενες χώρες επεκτείνουν τη δράση τους. Τίθενται στόχοι και δημιουργούνται αγορές ανθρακούχων εκπομπών. Το Δεκέμβριο, η ΕΕ υιοθέτησε φιλόδοξη δέσμη για την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια, για την υλοποίηση του ανεξάρτητου στόχου της ΕΕ σχετικά με τη μείωση, μέχρι το 2020, των εκπομπών ΑΘ σε επίπεδο κατά 20% κατώτερο του επιπέδου του 1990 και για την επέκταση και τη βελτίωση του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ (ΣΕΕ της ΕΕ). Για τη νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ, η αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής αποτελεί σημαντική προτεραιότητα. Ταυτόχρονα, και η Αυστραλία ανακοίνωσε τις μεσοπρόθεσμες δεσμεύσεις της για την κλιματική αλλαγή, δίνοντας σημαντική βαρύτητα στο σύστημα εμπορίας εκπομπών. Αυτά τα συστήματα εμπορίας θα μπορούσαν να αποτελέσουν τον πυρήνα μιας πραγματικά παγκόσμιας αγοράς ανθρακούχων εκπομπών.

3. ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ

Για να είναι ευλόγως πιθανή η διατήρηση επιπέδου κάτω των 2°C, οι παγκόσμιες εκπομπές των ΑΘ πρέπει να μειωθούν, μέχρι το 2050, κατά το ήμισυ σε σχέση με τα επίπεδα του 1990. Επιπλέον, οι παγκόσμιες εκπομπές ΑΘ, εξαιρουμένων των εκπομπών που προκύπτουν από τη χρήση γης, τη μεταβολή της χρήσης γης και τη δασοκομία, θα πρέπει να κορυφωθούν πριν από το 2020. Οι αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να υλοποιήσουν αυτόν τον παγκόσμιο στόχο και να αποδείξουν ότι είναι δυνατή και οικονομικώς προσιτή μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η σημαντική συμβολή των αναπτυσσόμενων χωρών και ιδίως των οικονομικά πλέον προηγμένων αναπτυσσόμενων χωρών, είναι επίσης ουσιώδης, διότι σε πολλές από αυτές η ποσότητα των εκπομπών αυξάνει σημαντικά. Προς τούτο, πρέπει να ενισχυθεί σημαντικά η συνεργασία που θα προσφέρει την αναγκαία ικανότητα, τεχνολογία και χρηματοδότηση.

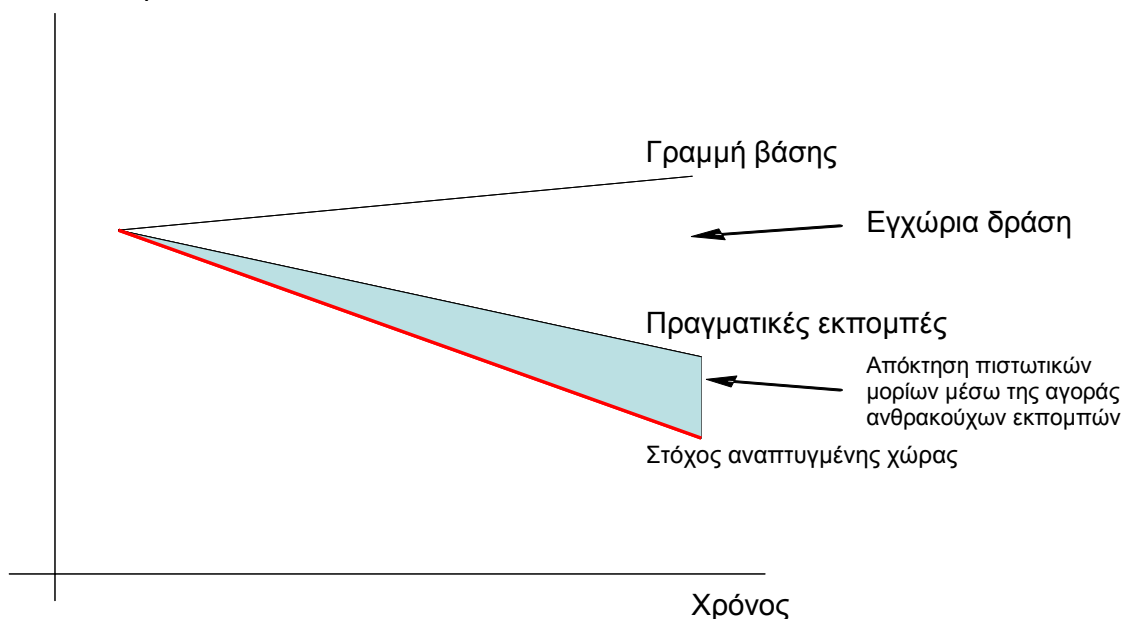
3.1. Νέοι στόχοι μείωσης των ΑΘ για τις αναπτυσσόμενες χώρες

Η συμφωνία της Κοπεγχάγης πρέπει να καθορίσει περαιτέρω απόλυτες δεσμεύσεις, στο σύνολο της οικονομίας, σε ό, τι αφορά τη μείωση των εκπομπών στις αναπτυσσόμενες χώρες. Η ΕΕ έδωσε το παράδειγμα, δεσμευόμενη για αυτόνομη μείωση των εκπομπών της κατά 20% μέχρι το 2020, σε σύγκριση με το επίπεδο του 1990. Πρόκειται για την πλέον φιλόδοξη δέσμευση που έχει αναλάβει μια χώρα ή ομάδα χωρών στον κόσμο για την περίοδο μετά το 2012. Η ΕΕ θέλει να προχωρήσει περαιτέρω και να δεσμευθεί για μείωση μέχρι και κατά 30% στο πλαίσιο μιας επαρκώς φιλόδοξης και συνεκτικής διεθνούς συμφωνίας, εφόσον και άλλες αναπτυσσόμενες χώρες προβούν σε ανάλογες μειώσεις και εφόσον οι οικονομικά πλέον προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες συμβάλουν δεόντως ανάλογα με τις ευθύνες και τις ικανότητές τους.

Η ΕΕ πρότεινε, οι αναπτυσσόμενες χώρες, από κοινού, να περιορίσουν τις εκπομπές τους κατά ένα ποσό που να βρίσκεται σε συνοχή με τον στόχο 2°. Η 4^η έκθεση αξιολόγησης της διακυβερνητικής ομάδας για την κλιματική αλλαγή (ΔΟΚΑ) αναφέρει ότι προς τούτο απαιτείται μείωση των εκπομπών για τις αναπτυσσόμενες χώρες της τάξης των 25-40% μέχρι το 2020 και 80-95% μέχρι το 2050. Οι αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να είναι σε θέση να επιτύχουν τους στόχους μείωσης που θέτουν εν μέρει με εγχώριες δράσεις και εν μέρει κάνοντας χρήση των πιστωτικών μορίων, τα οποία προκύπτουν από τις μειώσεις εκπομπών στις αναπτυσσόμενες χώρες, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 1.

Διάγραμμα 1: Εκπομπές αναπτυσσόμενων χωρών

Επίπεδο εκπομπών ΑΘ

Ο συνολικός στόχος των αναπτυγμένων χωρών πρέπει να κατανέμεται κατά τρόπο δίκαιος που να εξασφαλίζει ότι καταβάλλονται συγκρίσιμες προσπάθειες. Σαν βάση λαμβάνονται υπόψη οι ακόλουθες παράμετροι:

- το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ: αντανακλά την ικανότητα πληρωμής για τις μειώσεις εγχώριων εκπομπών και αγοράς πιστωτικών μορίων από μειώσεις εκπομπών από τις αναπτυσσόμενες χώρες·
- εκπομπές ΑΘ ανά μονάδα ΑΕγχΠ: δείχνουν τη δυνατότητα μείωσης εγχώριων εκπομπών ΑΘ·
- τάση των εκπομπών ΑΘ μεταξύ 1990 και 2005: αναγνώριση εγχώριας έγκαιρης δράσης για τη μείωση των εκπομπών·
- δημογραφικές τάσεις κατά την περίοδο 1990 – 2005: λαμβάνεται υπόψη η σχέση μεταξύ του μεγέθους του πληθυσμού και του συνόλου των εκπομπών ΑΘ.

Το έτος 1990, το οποίο έχει γίνει αποδεκτό στο πλαίσιο του Κιότο ως έτος βάσης, πρέπει να χρησιμοποιείται ως ιστορικό σημείο αναφοράς κατά τον καθορισμό περαιτέρω συνεισφορών στην παγκόσμια προσπάθεια μείωσης των εκπομπών μετά το 2012. Η συνολική προσπάθεια για την ομάδα των αναπτυγμένων χωρών πρέπει να τοποθετείται, το 2020, στο 30% κάτω του επιπέδου του 1990. Ο προσδιορισμός των μελλοντικών στόχων εκπομπών για κάθε χώρα μπορεί να βασίζεται σε πλέον πρόσφατα έτη, έτσι ώστε να επωφελείται των ακριβέστερων στατιστικών, πράγμα το οποίο έπραξε και η ΕΕ, χρησιμοποιώντας ως βάση το έτος 2005 σε ό,τι αφορά τη δέσμη για την κλιματική αλλαγή και την ενέργεια. Ωστόσο, αυτό δεν πρέπει να γίνεται με σκοπό την αποδυνάμωση των προσπαθειών για τη μείωση των εκπομπών.

Οι υποχρεωτικές δεσμεύσεις μείωσης των εκπομπών δεν πρέπει να περιορίζονται στις χώρες οι οποίες έχουν στόχους στο πλαίσιο του πρωτοκόλλου του Κιότο. Η συμφωνία της Κοπεγχάγης πρέπει να καθορίσει δεσμεύσεις για τη μείωση των εκπομπών τουλάχιστον για όλες τις χώρες που απαριθμούνται στο παράρτημα Ι της Σύμβασης - πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος (UNFCCC), για όλες τις χώρες του ΟΟΣΑ και για όλες τις χώρες οι οποίες είναι σήμερα μέλη της ΕΕ, τις υποψήφιες για ένταξη χώρες και τις πιθανές υποψήφιες για ένταξη χώρες.

Κατά τον καθορισμό των στόχων για μετά το 2012, πρέπει να ληφθούν υπόψη πιθανά πλεονάσματα δικαιωμάτων εκπομπών προ του 2012, προκειμένου να διασφαλιστεί η υλοποίηση του στόχου του 30%, μετά το 2012, μέσω πραγματικών μειώσεων. Παρομοίως, οι κανόνες για τη χρήση γης, τη μεταβολή χρήσης γης και τη δασοκομία δεν πρέπει να υπονομεύουν την περιβαλλοντική ακεραιότητα του στόχου του 30%. Πρέπει να βελτιωθούν η παρακολούθηση, η υποβολή εκθέσεων και η επαλήθευση των μειώσεων καθώς και οι τακτικές αξιολογήσεις ομοτίμων για τις πολιτικές που αφορούν το κλίμα.

3.2. Δράση για να χαλιναγωγηθεί η αύξηση των αυξανόμενων εκπομπών ΑΘ στις αναπτυσσόμενες χώρες

Καθίσταται όλο και πιο σαφές ότι οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής θα είναι σοβαρότερες για τις αναπτυσσόμενες χώρες, οι οποίες θα αντιμετωπίσουν προβλήματα όπως πλημμύρες, ξηρασία και αποψίλωση δασών. Επομένως, αν και οι αναπτυγμένες χώρες πρέπει να εξακολουθήσουν να πρωτοστατούν στις προσπάθειες μείωσης των εκπομπών, ιδίως στο άμεσο μέλλον, η υλοποίηση του στόχου του 2°C αφορά και τις αναπτυσσόμενες χώρες.

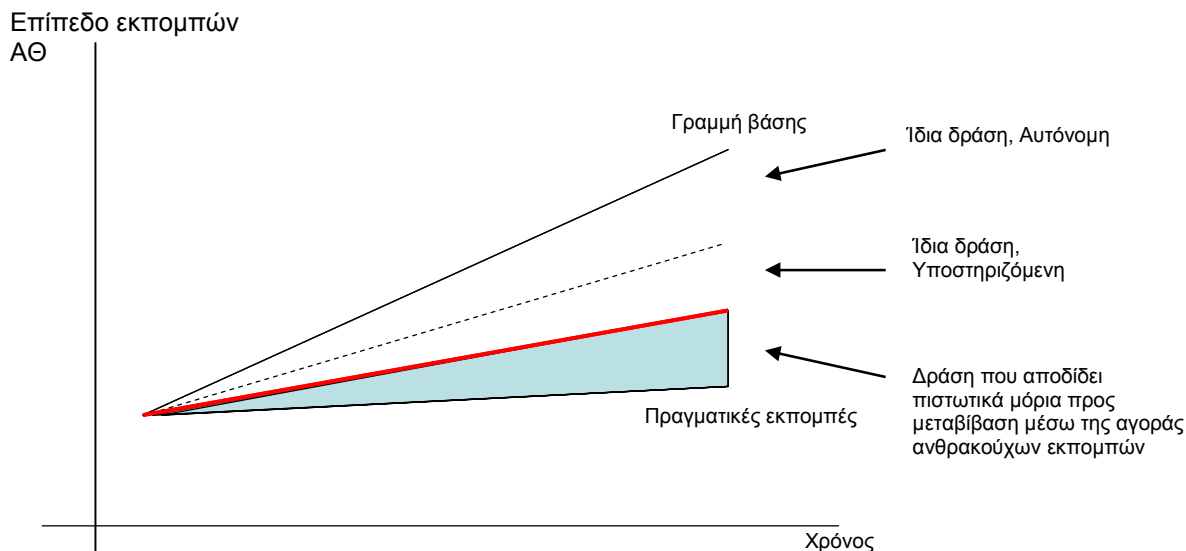
Ωστόσο, οι εκπομπές ΑΘ των αναπτυσσόμενων χωρών αυξάνονται γρήγορα και αν δεν αντιμετωπιστεί το θέμα αυτό, θα εξουδετερώσουν τις προσπάθειες των αναπτυγμένων χωρών για μείωση των δικών τους εκπομπών ΑΘ. Για την υλοποίηση του στόχου του 2°C, μια πρόσφατη επιστημονική έκθεση αναφέρει ότι οι αναπτυγμένες χώρες θα χρειαστεί, στο σύνολό τους, να περιορίσουν την αύξηση των εκπομπών ΑΘ μέσω κατάλληλων εθνικών δράσεων σε επίπεδο 15-30% κάτω της γραμμής βάσης, μέχρι το 2020. Οι εκτιμήσεις αυτές δεν λαμβάνουν υπόψη τον αντίκτυπο των μειώσεων λόγω της μεταβίβασης πιστωτικών μορίων ανθρακούχων εκπομπών σε αναπτυγμένες χώρες, όπως φαίνεται στο διάγραμμα 2. Στις ενδεδειγμένες δράσεις πρέπει να περιληφθεί η μείωση εκπομπών που οφείλονται στην αποψίλωση των τροπικών δασών. Μέχρι το 2020, η ακαθάριστη αποψίλωση των τροπικών δασών πρέπει να μειωθεί τουλάχιστον κατά 50% σε σύγκριση με το σημερινό επίπεδο και μέχρι το 2030 πρέπει να αναχαιτισθεί η απώλεια δασικής κάλυψης σε παγκόσμιο επίπεδο.

Οι διαφορετικές εθνικές συνθήκες και τα διαφορετικά στάδια ανάπτυξης στις αναπτυσσόμενες χώρες απαιτούν διαφοροποίηση των δράσεων και του επιπέδου της φιλοδοξίας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την ανάπτυξη εθνικών στρατηγικών για την κλιματική αλλαγή. Στο διάστημα των τελευταίων ετών, κάποιες αναπτυσσόμενες χώρες ανέπτυξαν εθνικές στρατηγικές μετριασμού των επιπτώσεων σε ό, τι αφορά την ανάπτυξη, μεταξύ των οποίων η Κίνα, η Ινδία, η Νότιος Αφρική και η Βραζιλία. Φέτος, οι χώρες αυτές και άλλες οικονομικά πιο προηγμένες αναπτυσσόμενες οικονομίες πρέπει να αναπροσαρμόσουν τις στρατηγικές τους προσδιορίζοντας το προσδοκώμενο επίπεδο φιλοδοξίας μέχρι το 2020.

Σύμφωνα με τη συμφωνία της Κοπεγχάγης, όλες οι αναπτυσσόμενες χώρες πλην των λιγότερο αναπτυγμένων χωρών (LAX), πρέπει να δεσμευθούν να υιοθετήσουν αναπτυξιακές στρατηγικές για χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές μέχρι το τέλος του 2011. Οι στρατηγικές αυτές πρέπει να καθορίζουν έναν αξιόπιστο τρόπο περιορισμού των εκπομπών κάθε χώρας μέσω των κατάλληλων εθνικών δράσεων μετριασμού των επιπτώσεων, σε όλους τους τομείς οι οποίοι κυρίως ευθύνονται για τις εκπομπές, ιδίως τους τομείς της ενέργειας, των μεταφορών, των κύριων βιομηχανικών κλάδων έντασης ενέργειας καθώς και τους τομείς των δασών και της γεωργίας, εφόσον οι εκπομπές τους είναι σημαντικές. Οι στρατηγικές πρέπει να προσδιορίζουν την απαιτούμενη στήριξη για την υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων οι οποίες συνεπάγονται πρόσθετο κόστος, μη δυνάμενο να καλυφθεί από την ίδια τη χώρα. Η χάραξη ισχυρών και επαληθεύσιμων αναπτυξιακών στρατηγικών χαμηλών εκπομπών πρέπει να αποτελεί προϋπόθεση για την πρόσβαση στη διεθνή στήριξη στη δράση μετριασμού. Πέραν της χρηματοδότησης, σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η

δημιουργία ικανοτήτων ώστε αυτές να προετοιμαστούν και να εφαρμόσουν αναπτυξιακές στρατηγικές για χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές.

Διάγραμμα 2: Εκπομπές αναπτυσσόμενων χωρών

Για να εξασφαλιστεί ένα ικανοποιητικό επίπεδο φιλοδοξίας, οι συζητήσεις σχετικά με συγκεκριμένες στρατηγικές, οι προτάσεις δράσεων και η στήριξη πρέπει να συνδέονται και να διευκολύνονται από ανεξάρτητη τεχνική ανάλυση. Οι τομεακές προσεγγίσεις μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως εργαλείο κατά την ανάλυση και ανάπτυξη επιλογών μετριασμού των επιπτώσεων, λαμβανομένης υπόψη της τεχνικής πληροφόρησης που παρέχει ο ιδιωτικός τομέας. Η προτεινόμενη δράση θα συνδυαστεί με τους κατάλληλους διμερείς και πολυμερείς μηχανισμούς στήριξης, βάσει τεχνικής εκτίμησης, με τη βοήθεια νέου μηχανισμού διευκόλυνσης για τη στήριξη στο μετριασμό των επιπτώσεων. Ο μηχανισμός αυτός εκτιμά επίσης, κατά πόσον το συνολικό επίπεδο φιλοδοξίας του σχεδίου ευθυγραμμίζεται με την ικανότητα της χώρας να δράσει και κατά πόσον είναι κατάλληλο για να επιτευχθεί η συνολική μείωση των εκπομπών σε σύγκριση με την γραμμή βάσης που ισχύει για την ομάδα των αναπτυσσόμενων χωρών. Εφόσον χρειάζεται, διερευνά τις επιλογές για την άνοδο του επιπέδου φιλοδοξίας.

Η δράση της αναπτυσσόμενης χώρας πρέπει να καταχωρίζεται σε διεθνές μητρώο. Στο μητρώο αυτό θα καταγράφεται η αναληφθείσα δράση και τα οφέλη του μετριασμού των επιπτώσεων, χρησιμοποιώντας διαφανείς μετρήσεις, αναφορές και μεθόδους επαλήθευσης. Η διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή θα επανεξετάσει το συνολικό αποτέλεσμα των προσπαθειών της ομάδας των αναπτυσσόμενων χωρών για το μετριασμό των επιπτώσεων και δύναται να αποφασίσει να ζητήσει από τις αναπτυσσόμενες χώρες να ενισχύσουν τις προσπάθειες μετριασμού, και από τις αναπτυγμένες, να αυξήσουν τη στήριξή τους.

3.3. Αντιμετώπιση των εκπομπών που προέρχονται από την διεθνή αεροπλοΐα, τις θαλάσσιες μεταφορές και τα φθοριούχα αέρια

Διεθνής αεροπλοΐα και θαλάσσιες μεταφορές

Η διεθνή αεροπλοΐα και οι θαλάσσιες μεταφορές είναι μεγάλες πηγές εκπομπών ΑΘ και σε αυξανόμενες ποσότητες, ωστόσο δεν έχουν συμπεριληφθεί μέχρι σήμερα στο διεθνές πλαίσιο

της κλιματικής αλλαγής και η Επιτροπή θεωρεί ότι πρέπει να συμπεριληφθούν και οι εκπομπές από τους τομείς αυτούς.

Ως μέρος της συμφωνίας της Κοπεγχάγης, η UNFCCC πρέπει να θέσει στόχους για τη μείωση, μέχρι το 2020, του αντικτύπου που έχουν οι τομείς αυτοί στο κλίμα σε επίπεδο χαμηλότερο από αυτό του 2005, και σε επίπεδο σημαντικά χαμηλότερο από αυτό του 1990, μέχρι το 2050. Λόγω του παγκόσμιου χαρακτήρα της διεθνούς αεροπλοΐας και των θαλάσσιων μεταφορών, πρέπει να ληφθούν διεθνή μέτρα για την αντιμετώπιση του κλιματικού αντικτύπου. Η Διεθνής Οργάνωση Πολιτικής Αεροπορίας και ο Διεθνής Ναυτιλιακός Οργανισμός έχουν την ευθύνη να διευκολύνουν την ανάπτυξη και τη θέσπιση παρόμοιων παγκόσμιων μέτρων μέχρι το τέλος του 2010. Μέτρα βασιζόμενα στην αγορά, περιλαμβανομένης της εμπορίας εκπομπών, μπορούν να εξασφαλίσουν οικονομικά αποτελεσματικές μειώσεις των εκπομπών. Η δράση για τον περιορισμό των εκπομπών πρέπει να λαμβάνει υπόψη τον πιθανό καθαρό αρνητικό αντίκτυπο στις απομονωμένες περιοχές, τα απομακρυσμένα νησιά και τις ΛΑΧ. Αν μέχρι το τέλος του 2010 δεν επιτευχθεί συμφωνία στο πλαίσιο της Διεθνούς Οργάνωσης Πολιτικής Αεροπορίας και του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού, οι εκπομπές από τη διεθνή αεροπλοΐα και τις διεθνείς μεταφορές θα συνυπολογίζονται στις εθνικές συνολικές ποσότητες δυνάμει της συμφωνίας της Κοπεγχάγης, που θα εξασφαλίσει παρόμοια δράση από όλες τις αναπτυγμένες χώρες.

Η ΕΕ έχει συμπεριλάβει το σύστημά της για την εμπορία εκπομπών τις εκπομπές CO₂ από την αεροπλοΐα. Σε ότι αφορά τις θαλάσσιες μεταφορές εξετάζονται επί του παρόντος πολλά βασιζόμενα στην αγορά μέτρα. Στη περίπτωση που είναι αδύνατη η επίτευξη συμφωνίας για αποτελεσματικούς κανόνες μείωσης των εκπομπών ΑΘ από τον τομέα αυτό, η ΕΕ θα λάβει τα δικά της μέτρα.

Αντιμετώπιση των φθοριούχων αερίων

Η γρήγορη σταδιακή κατάργηση των υδροχλωροφθορανθράκων (HCFC) μέσα στην επόμενη δεκαετία δυνάμει του πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την ταχεία αύξηση των εκπομπών υδροφθορανθράκων (HFC), πολλοί εκ των οποίων είναι πολύ ισχυρά ΑΘ. Η συμφωνία της Κοπεγχάγης πρέπει να περιλαμβάνει τμήμα για το διεθνή διακανονισμό μείωσης των εκπομπών σε ό, τι αφορά τις εκπομπές HFC. Τούτο θα ενθαρρύνει την βιομηχανία να προωθήσει την εντατική έρευνα για τους HFC και την ανάπτυξη HFC περιορισμένης δυνατότητας αύξησης της θερμοκρασίας στο πλανήτη και εναλλακτικές λύσεις χωρίς HFC.

4. ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΧΑΜΗΛΩΝ ΑΝΘΡΑΚΟΥΧΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

Μια συνεκτική συμφωνία της Κοπεγχάγης, για να είναι δυνατή η εκτέλεσή της πρέπει να ενισχύεται με κατάλληλους χρηματικούς πόρους. Η συμφωνία της Κοπεγχάγης πρέπει να εξασφαλίσει την επίτευξη των στόχων που αφορούν την κλιματική αλλαγή με τον πλέον αποτελεσματικό από οικονομική σκοπιά τρόπο, δεδομένης ιδίως της τρέχουσας οικονομικής κατάστασης. Από την ανάλυση της Επιτροπής προκύπτει ότι μια αποτελεσματική παγκόσμια αγορά ανθρακούχων εκπομπών μπορεί να μειώσει σημαντικά τις δαπάνες στις αναπτυγμένες και στις αναπτυσσόμενες χώρες, μολονότι παραμένει αναγκαία η ουσιαστική κλιμάκωση, ο αναπροσανατολισμός και η βελτιστοποίηση των οικονομικών και των επενδύσεων. Το διεθνές χρηματοοικονομικό οικοδόμημα για τη στήριξη των προσπαθειών αντιμετώπισης της κλιματικής αλλαγής πρέπει να βασίζεται στις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης, εξασφαλίζοντας τη μέγιστη αποτελεσματικότητα, επάρκεια, δικαιοσύνη, υπευθυνότητα, συνοχή και προβλεψιμότητα. Οι προτεραιότητες σε ό, τι αφορά τις δαπάνες στο πλαίσιο της συμφωνίας της Κοπεγχάγης πρέπει να εστιασθούν στην αποτελεσματική δράση μετριασμού

μέσω βασιζόμενων στις επιδόσεις κινήτρων και στην προσαρμογή στις αναπτυσσόμενες χώρες. Μεταξύ των πιθανών πηγών χρηματοδότησης περιλαμβάνονται για παράδειγμα η δημόσιοι και ιδιωτικοί πόροι και η χρήση μη επιστρεπτέων ενισχύσεων και δανείων στο πλαίσιο διεθνών, διμερών και πολυμερών προσπαθειών. Οι συνεισφορές της ΕΕ θα πραγματοποιούνται σε επίπεδο Κοινότητας και κρατών μελών. Τα χρηματοδοτικά μέσα και τα όργανα για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής πρέπει να είναι συνεκτικά και συμπληρωματικά άλλων υφιστάμενων διεθνών φορέων και χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων και να λαμβάνουν υπόψη τις τρέχουσες συζητήσεις σχετικά με το ρόλο και τις αρμοδιότητές τους.

4.1. Χρηματοδότηση της μείωσης των εκπομπών

Γενικά

Οι επενδύσεις για τη μείωση των παγκόσμιων εκπομπών πρέπει να αυξάνονται σε ετήσια βάση. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις πρόσφατης έρευνας του ΚΚΕρ και άλλων ανεξάρτητων ιδρυμάτων, η καθαρή παγκόσμια επαύξηση των επενδύσεων θα είναι της τάξης των 175 δισεκατομμυρίων € μέχρι το 2020. Εκτιμάται ότι πάνω από το ήμισυ του ποσού αυτού θα πρέπει να επενδυθεί στις αναπτυσσόμενες χώρες, περιλαμβανομένου του τομέα της δασοκομίας. Επενδύσεις σε τομείς όπως η ενεργειακή απόδοση και οι τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα τονώσουν την καινοτομία και την ανάπτυξη και θα ενισχύσουν την εξοικονόμηση ενέργειας και την ασφάλεια. Οι επενδύσεις για τη μειωμένη αποψίλωση θα διασφαλίσουν την παγκόσμια βιοποικιλότητα και θα εξασφαλίσουν την τοπική μακροπρόθεσμη αειφόρο ανάπτυξη. Σε σχέση με τα προαναφερόμενα, θα πρέπει επίσης να ληφθεί υπόψη και ποιο θα είναι το κόστος αν δεν αναληφθεί ουδεμία δράση (μεταξύ 5 ως 20 % του παγκόσμιου ΑΕγχΠ, σύμφωνα με την έκθεση Stern).

Αναπτυσσόμενες χώρες

Οι εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών θα πρέπει να προβλέπουν εκτίμηση του καθαρού πρόσθετου επενδυτικού κόστους για τον μετριασμό και τη βιώσιμη χρηματοδότηση και τις πολιτικές επιλογές μετριασμού, προκειμένου να αποκομισθεί όφελος από τις επενδύσεις αυτές.

Υπάρχουν οι ακόλουθες πηγές χρηματοδότησης για τις αναπτυσσόμενες χώρες:

- **Εσωτερικές:** Μέχρι το 2020, οι περισσότερες δράσεις που εντοπίζονται στις αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών εκπομπών συνεπάγονται χαμηλή επαύξηση του κόστους ή δημιουργούν καθαρό κέρδος μεσοπρόθεσμα, ωστόσο απαιτούν επένδυση. Για παράδειγμα, εκτιμάται ότι πάνω από το ήμισυ των μειώσεων στον ενεργειακό τομέα μπορούν να επιτευχθούν με μέτρα ενεργειακής απόδοσης. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει αρχικά να χρηματοδοτηθούν από τον ιδιωτικό τομέα και τα νοικοκυριά, ενώ οι κυβερνητικές πολιτικές θα πρέπει να αξιοποιήσουν την αντίστοιχη χρηματοδότηση. Αυτό θα ενεργοποιήσει σημαντικές εγχώριες επενδύσεις και θα τονώσει την ενεργειακά ασφαλή οικονομική ανάπτυξη. Τα διεθνή δανειοδοτικά προγράμματα μπορούν επίσης να αξιοποιήσουν το διεθνές ιδιωτικό κεφάλαιο.
- **Εξωτερικές:** Οι αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών εκπομπών πρέπει να προσδιορίσουν δράση μετριασμού, που να μην περιορίζεται στις εναλλακτικές λύσεις καθαρού κέρδους με χαμηλό κόστος/βραχυπρόθεσμα και να μην απαιτεί χρηματοδότηση πέραν των εσωτερικών δυνατοτήτων της σχετικής αναπτυσσόμενης χώρας. Το κόστος επαύξησης των επενδύσεων αυτών πρέπει να καλυφθεί από σειρά πηγών και καινοτόμων χρηματοδοτικών μηχανισμών, περιλαμβανομένων των κρατικών πόρων και των διεθνών μηχανισμών πιστωτικών μορίων εκπομπών. Εκτιμάται ότι οι αυτοί οι μηχανισμοί πιστωτικών μορίων μπορεί να εξασφαλίσουν το

ένα τρίτο ή και περισσότερο των πρόσθετων επενδύσεων στις αναπτυσσόμενες χώρες.

4.2. Αντιμετώπιση και χρηματοδότηση της προσαρμογής στην αναπόφευκτη κλιματική αλλαγή

Η συμφωνία της Κοπεγχάγης θα προβλέπει πλαίσιο δράσης για τη προσαρμογή, το οποίο θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

- Η προσαρμογή αφορά όλους: Προς το σκοπό αυτό θα προσφερθεί στήριξη στους πλέον ευάλωτους και στους φτωχότερους. Οι ιδιαίτερα δαπανηρές ζημίες είναι δυνατό να αποφευχθούν μόνο με την έγκαιρη πρόληψη των πιθανών αρνητικών επιπτώσεων και τη σχετική προσαρμογή.
- Δέσμευση για τη συστηματική ενσωμάτωση της προσαρμογής στις εθνικές στρατηγικές: Την ευθύνη στο θέμα αυτό θα έχουν τόσο οι αναπτυγμένες όσο και οι αναπτυσσόμενες χώρες.
- Βελτίωση των εργαλείων για τον καθορισμό και την εφαρμογή στρατηγικών προσαρμογής, μεταξύ άλλων, μεθοδολογίες και τεχνολογίες για την προσαρμογή, δημιουργία ικανοτήτων και ενισχυμένος ρόλος για τη διαδικασία της UNFCCC μέσω της κινητοποίησης των ενδιαφερομένων, συμπεριλαμβανομένων των διεθνών οργανισμών, και διασφάλιση μιας περισσότερο συντονισμένης προσέγγισης της διαχείρισης του κινδύνου/μείωσης του κινδύνου καταστροφών.

Για την ανταλλαγή εμπειριών, η ΕΕ θα συστήσει τη συγκρότηση, στο πλαίσιο της UNFCCC, τεχνικής ομάδας για την προσαρμογή. Όλες οι χώρες οφείλουν να χαράξουν συνεκτικές εθνικές πολιτικές για την προσαρμογή. Οι πολιτικές προσαρμογής, για να είναι αποτελεσματικές, πρέπει να μην περιορίζονται στις επείγουσες και άμεσες ανάγκες προσαρμογής. Στην ευρύτερη στρατηγική προγραμματισμού και ανάπτυξης κάθε χώρας, πρέπει να υπάρχει μετάβαση από βασιζόμενες σε έργα προσεγγίσεις προς μια μακροπρόθεσμη στρατηγική ολοκλήρωση. Θα είναι χρήσιμη στο σημείο αυτό η εμπειρία που έχει αποκτηθεί από τη συμμαχία όσον αφορά την αλλαγή του κλίματος του πλανήτη (GCCA). Πρέπει να παρασχεθεί χρηματική και τεχνολογική στήριξη στις πλέον ευάλωτες χώρες, ιδίως τις ΛΑΧ και τα μικρά νησιωτικά αναπτυσσόμενα κράτη.

Το κόστος της δημιουργίας ικανοτήτων και της δράσης προτεραιότητας στις πλέον ευάλωτες χώρες θα μπορούσε να καλυφθεί, σε μεγάλο βαθμό, από το υφιστάμενο ταμείο προσαρμογής. Οι εκτιμήσεις για το πρόσθετο κόστος ποικίλλουν σημαντικά, ωστόσο το ταμείο προσαρμογής δεν θα επαρκέσει για τη στήριξη της προσαρμογής σε όλες τις αναπτυσσόμενες χώρες. Συνεπώς, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν καινοτόμες πηγές χρηματοδότησης για την κάλυψη των αναγκών προσαρμογής. Όπως και στην περίπτωση του μετριασμού, οι επιλογές χρηματοδότησης πρέπει να ανταποκρίνονται στις πραγματικές επενδύσεις. Η Γραμματεία της UNFCCC υπολόγισε ότι, το 2030, το κόστος της προσαρμογής για το σύνολο των αναπτυσσόμενων χωρών θα κυμαίνεται ενδεχομένως μεταξύ 23 ως 54 δισεκατομμυρίων € ετησίως. Από τα έγκαιρα μέτρα θα προκύψει καθαρό κέρδος για την οικονομία, όπως από τα μέτρα για τη βελτίωση της αποδοτικής χρήσης των υδάτων σε περιοχές οι οποίες θα αντιμετωπίσουν λειψυδρία. Θα πρέπει να διερευνηθεί η πιθανότητα δημιουργίας ενός πολυμερούς ασφαλιστικού ομίλου ο οποίος θα καλύπτει ζημίες λόγω καταστροφών και θα δρα συμπληρωματικά προς τους υφιστάμενους χρηματοδοτικούς μηχανισμούς στην περίπτωση φυσικών καταστροφών συνδεδεμένων με το κλίμα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ήδη συμμετέχει στον προσανατολισμό παρόμοιων σχεδίων.

4.3. Χρηματοδότηση της παγκόσμιας έρευνας, της ανάπτυξης της τεχνολογίας και της επίδειξης

Πρέπει να προωθηθούν σημαντικά η έρευνα, η ανάπτυξη και η επίδειξη των τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών και η προσαρμογή στο σύνολο των οικονομικών τομέων και δραστηριοτήτων. Αυτό πρέπει γίνει με βάση τις ανάγκες που εντοπίζονται στις εθνικές αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών εκπομπών καθώς και με βάση τις εκτιμήσεις που πραγματοποιούνται από το μηχανισμό διευκόλυνσης για τη στήριξη στο μετριασμό των επιπτώσεων, και μπορεί να αφορά μεταξύ άλλων, τη δημιουργία ικανοτήτων, την προσανατολιζόμενη στην επιστήμη και τεχνολογία συνεργασία, τον περιορισμό των φραγμών της πρόσβασης στην αγορά των περιβαλλοντικών αγαθών και υπηρεσιών και τον καλύτερο διεθνή συντονισμό της έρευνας.

Για όλες αυτές τις δραστηριότητες θα χρειαστεί πρόσθετη κρατική χρηματοδότηση. Γενικά, θα ήταν ευκαίριο τουλάχιστον να διπλασιαστούν, μέχρι το 2012, οι προσπάθειες ΕΑ&Ε σχετικά με την ενέργεια και να τετραπλασιαστούν συγκριτικά με το σημερινό τους επίπεδο μέχρι το 2020, συγχρόνως δε να μετατοπιστεί σημαντικά η έμφαση στις τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών, ιδίως στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας. Παρομοίως, υπάρχει ανάγκη ενίσχυσης, σε διεθνές επίπεδο, της έρευνας σε ό, τι αφορά τις επιπτώσεις, την προσαρμογή και άλλες εναλλακτικές επιλογές μετριασμού της κλιματικής αλλαγής. Πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συμφωνίας της Κοπεγχάγης η προς τον σκοπό αυτό δέσμευση. Η Επιτροπή οφείλει να συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την προώθηση, κατά τρόπο συνεκτικό, της διεθνούς συνεργασίας στο χώρο της επιστήμης και της τεχνολογίας σε ό, τι αφορά το σύνολο της συνδεδεμένης με το κλίμα έρευνας, περιλαμβανομένων των τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών, σε όλους τους τομείς.

Για την ταχεία ανάπτυξη και την έναρξη χρήσης στρατηγικά σημαντικών τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών, η ΕΕ εφαρμόζει το Ευρωπαϊκό Στρατηγικό Σχέδιο για την Ενεργειακή Τεχνολογία (σχέδιο SET). Η ΕΕ σχεδιάζει επίσης τη δημιουργία της πρώτης κοινότητας, από μια σειρά κοινοτήτων γνώσης και καινοτομίας για το μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή, η οποία αποτελεί τμήμα του Ευρωπαϊκού Ινστιτούτου Καινοτομίας και Τεχνολογίας (ΕΚΤ), σύμφωνα με τους ευρύτερους στόχους της πολιτικής ΕΑ&Ε της ΕΕ. Δυνάμει του αναθεωρηθέντος συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου εντός της ΕΕ, προβλέπονται 300 εκατομμύρια δικαιώματα για να ενθαρρυνθεί η κατασκευή εγκαταστάσεων επίδειξης της δέσμευσης και αποθήκευσης ανθρακούχων εκπομπών σε γεωλογικούς σχηματισμούς καθώς και καινοτόμες τεχνολογίες ανανεώσιμης ενέργειας. Επιπλέον, η Επιτροπή ετοιμάζει ανακοίνωση για τη χρηματοδότηση τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών.

Τέλος, χρειάζονται και άλλες προσπάθειες για να γίνει περισσότερο κατανοητή η εξέλιξη του κλίματος και η επίπτωση της στο περιβάλλον, την οικονομία και τα οικοσυστήματα.

4.4. Καινοτόμες πηγές διεθνούς χρηματοδότησης

Οι αναπτυγμένες χώρες θα συνεισφέρουν με δημόσιους πόρους και τη χρήση μηχανισμών πιστωτικών μορίων εκπομπών. Οι δημόσιες χρηματικές συνεισφορές πρέπει να είναι συγκρίσιμες και να βασίζονται στην αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει" καθώς και στις οικονομικές δυνατότητες της κάθε χώρας. Το μέγεθος των συνεισφορών πρέπει να αποτελεί αντικείμενο διαπραγμάτευσης και αναπόσπαστο μέρος της συμφωνίας της Κοπεγχάγης.

Προσδιορίστηκαν δύο κύριες επιλογές για τη δημιουργία καινοτόμου χρηματοδότησης. Στο πλαίσιο της πρώτης επιλογής, η ετήσια χρηματική δέσμευση των αναπτυγμένων χωρών προσδιορίζεται βάσει συμφωνηθέντος τύπου. Ο τύπος αυτός μπορεί να βασίζεται σε συνδυασμό της αρχής "ο ρυπαίνων πληρώνει" (ήτοι το σύνολο των επιτρεπόμενων

εκπομπών) και της ικανότητας της χώρας να πληρώσει (ήτοι το κατά κεφαλήν ΑΕγχΠ). Στο πλαίσιο της δεύτερης επιλογής, ορισμένο ποσοστό των επιτρεπόμενων εκπομπών τίθεται κατά μέρος από κάθε αναπτυσσόμενη χώρα. Στη συνέχεια, οι εκπομπές αυτές δημοπρατούνται σε κυβερνήσεις σε διεθνές επίπεδο. Το ποσοστό αυτό μπορεί προοδευτικά να αυξηθεί ανάλογα με το κατά κεφαλήν εισόδημα.

Η πρώτη επιλογή παρέχει βεβαιότητα σε ό, τι αφορά το συνολικό ποσό της χρηματοδότησης για την οποία αναλήφθηκε δέσμευση. Κάθε χώρα μπορεί να αυξήσει την χρηματική της συνεισφορά και να την δαπανήσει κατά τρόπο αποκεντρωμένο, κάνοντας χρήση του συνόλου των υφιστάμενων διμερών και πολυμερών κυκλωμάτων. Ωστόσο, τούτο απαιτεί την ύπαρξη ισχυρού και διαφανούς συστήματος παρακολούθησης, αναφοράς και επαλήθευσης της πρόσθετης κρατικής χρηματοδότησης των συνδεδεμένων με το κλίμα δράσεων. Για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση προς τις δεσμεύσεις χρηματοδότησης, μπορεί να παρακρατηθεί αντίστοιχος αριθμός δικαιωμάτων εκπομπών για τις χώρες που δεν προβλέπουν το συμφωνηθέν ποσόν. Με την δεύτερη επιλογή δε δημιουργούνται κατ' ανάγκη προβλήματα επίπεδα χρηματοδότησης, δεδομένου ότι οι κυβερνήσεις μπορούν να κάνουν και χρήση των πιστωτικών μορίων εκπομπών από το μηχανισμό καθαρής ανάπτυξης. Επίσης, η επιλογή αυτή απαιτεί την ύπαρξη κεντρικής δομής διαχείρισης σε επίπεδο ΟΗΕ ο οποίος διοργανώνει τη διαδικασία δημοπράτησης, καθορίζει τις προτεραιότητες δαπανών και διοχετεύει τους πόρους για τον μετριασμό και την προσαρμογή.

Με τη δημοπράτηση δικαιωμάτων στο πλαίσιο του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής αερίων θερμοκηπίου της ΕΕ θα δημιουργηθούν σημαντικά πρόσθετα δημόσια έσοδα για την ΕΕ. Τα κράτη μέλη μπορούν να χρησιμοποιήσουν μέρος των εσόδων αυτών για να τηρήσουν τη διεθνή τους χρηματική υποχρέωση δυνάμει της μελλοντικής συμφωνίας για την κλιματική αλλαγή, στο πλαίσιο και των δύο επιλογών.

Αμφότερα τα μέσα μπορούν να συνδυαστούν με χρηματοδότηση προερχόμενη από παγκόσμιο μέσο, για την αντιμετώπιση του θέματος των διεθνών αεροπορικών και θαλάσσιων μεταφορών (π.χ. από δημοπράτηση δικαιωμάτων στο πλαίσιο του παγκόσμιου συστήματος ανταλλαγής ποσοστώσεων εκπομπών που εφαρμόζεται στους εν λόγω τομείς).

Πρέπει να διερευνηθεί πώς οι αναπτυσσόμενες χώρες, εκτός από τις λιγότερο αναπτυσσόμενες χώρες και τις μικρές νησιωτικές αναπτυσσόμενες χώρες (MNAX), μπορούν και αυτές να αυξάνουν διαχρονικά τη συνεισφορά τους, ανάλογα με τις οικονομικές τους δυνατότητες.

4.5. Χρηματοδότηση έγκαιρης δράσης

Η δημιουργία ικανοτήτων με στόχο να εξασφαλιστεί η ανάπτυξη θεσμικής ικανότητας για την πραγματοποίηση επαρκούς μείωσης και προσαρμογής, θα είναι καθοριστικής σημασίας για το διάστημα που έπεται της σύναψης της νέας συμφωνίας.

Με την έγκαιρη δράση καθίσταται ομαλότερη η προσαρμογή και η μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Η ΕΕ πρέπει να διερευνήσει τη δυνατότητα ενός προκαταβολικού εφοδιασμού για την ταχεία χορήγηση ουσιαστικής χρηματοδότησης υπέρ των ευάλωτων και φτωχότερων αναπτυσσόμενων χωρών. Πρόκειται για μια ενδιάμεση πρωτοβουλία στο διάστημα της μεταβατικής περιόδου, μεταξύ του 2010 και της πλήρους εφαρμογής της νέας χρηματοδοτικής δομής, που θα συμφωνηθεί στην Κοπεγχάγη. Με τον μηχανισμό GCFM (Global Climate Financing Mechanism), ο οποίος βασίζεται στην έκδοση ομολόγων, θα είναι δυνατή η έγκαιρη εκτέλεση δαπανών για δράσεις προτεραιότητας συνδεδεμένες με το κλίμα. Τα κονδύλια αυτά διευκολύνουν ειδικότερα την άμεση και ιδιαίτερα αποδοτική αντίδραση σε περίπτωση επείγουσας ανάγκης προσαρμογής, όπως τον περιορισμό κινδύνου καταστροφής. Μέρος των πόρων που συγκεντρώνονται, μπορεί επίσης να διατεθεί για δραστηριότητες μετριασμού, ειδικότερα, γι' αυτές που δημιουργούν συνεργίες

μεταξύ μετριασμού και προσαρμογής, όπως ο περιορισμός των εκπομπών από την αποδάσωση. Στόχος του GCFM είναι η συγκέντρωση περίπου 1 δισεκατομμυρίου € ετησίως για την περίοδο 2010-2014, υπό τον όρο ότι τα κράτη μέλη αναλαμβάνουν τις κατάλληλες υποχρεώσεις.

4.6. Διαχείριση των διεθνών χρηματικών ροών για την κλιματική αλλαγή

Λόγω της πιθανότητας ύπαρξης πολλών πηγών χρηματοδότησης για προσαρμογή και μετριασμό, θα είναι απαραίτητη η βελτίωση του συντονισμού και της συνεργασίας. Στο πλαίσιο φόρουμ υψηλού επιπέδου για τη διεθνή χρηματοδότηση για την κλιματική αλλαγή θα συναντηθούν οι κύριοι φορείς λήψης αποφάσεων από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα και από τα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα. Το φόρουμ αυτό θα επανεξετάζει τακτικά τη διαθεσιμότητα χρηματοδότησης και τις δαπάνες και θα υποβάλει βελτιωτικές συστάσεις. Θα συνεργάζεται στενά με τους μηχανισμούς διευκόλυνσης για τη στήριξη του μετριασμού.

5. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ ΑΘ ΚΑΙ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΣΟΔΩΝ ΣΕ ΜΙΑ ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΓΟΡΑ ΑΝΘΡΑΚΑΚΟΥΧΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ

5.1. Εγχώρια συστήματα ανταλλαγής ποσοστώσεων εκπομπών

Τα εγχώρια συστήματα ανταλλαγής ποσοστώσεων εκπομπών αποτελούν ένα από τα πλέον ελπιδοφόρα μέσα που διαθέτουν τα κράτη για να περιορίσουν τις εκπομπές τους ΑΘ, ιδίως σε τομείς στους οποίους οι εκπομπές ΑΘ είναι σχετικά σημαντικές. Η ανταλλαγή ποσοστώσεων διασφαλίζει ότι τα συστήματα αυτά είναι αποτελεσματικά για το περιβάλλον, η δε ευελιξία την οποία προσφέρει η εμπορία δικαιωμάτων τα καθιστά οικονομικά αποδοτικά. Οι εγχώριες αγορές ανθρακούχων εκπομπών μπορούν και πρέπει να συνδέονται ώστε να δημιουργηθεί μια αποτελεσματική παγκόσμια αγορά, που θα περιορίζει το κόστος του μετριασμού. Η συμφωνία της Κοπεγχάγης μπορεί να προσφέρει στήριξη στην αναδυόμενη αγορά ανθρακούχων εκπομπών καθορίζοντας στόχους παγκόσμιους και για κάθε χώρα.

Η ΕΕ διαθέτει την εμπειρία του πρωτοπόρου για τη δημιουργία του συστήματος της ΕΕ για την εμπορία δικαιωμάτων εκπομπής ΑΘ, το οποίο είναι το μεγαλύτερο παγκοσμίως σύστημα ανταλλαγής και εμπορίας ποσοστώσεων εκπομπών. Πολλές άλλες αναπτυγμένες χώρες δείχνουν αυξανόμενο ενδιαφέρον για το σύστημα αυτό. Παράλληλα με τις διαπραγματεύσεις των ΗΕ, η ΕΕ πρέπει να προωθήσει τη δημιουργία μιας ισχυρής αγοράς ανθρακούχων εκπομπών σε επίπεδο ΟΟΣΑ μέχρι το 2015, η οποία θα επεκταθεί στις οικονομικά πλέον προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες μέχρι το 2020.

Σημαντικό βήμα της ΕΕ για την υλοποίηση του στόχου αυτού θα είναι η ενεργή συνεργασία της με τη νέα κυβέρνηση των ΗΠΑ και τους νομοθέτες. Ο Πρόεδρος Ομπάμα έχει ήδη εκφράσει την πρόθεσή του να εγκαθιδρύσει ένα ισχυρό σύστημα ανταλλαγής και εμπορίας ποσοστώσεων. Η Επιτροπή θα επιδιώξει τη σύσταση ομάδας εργασίας ΕΕ – ΗΠΑ για τον σχεδιασμό αγορών ανθρακούχων εκπομπών. Παρόμοιες διμερείς διαδικασίες θα πρέπει να κινηθούν και με άλλες αναπτυγμένες χώρες καθώς και με οικονομικά πλέον προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες.

Οι αναπτυσσόμενες χώρες θα χρειαστεί να συνεισφέρουν περισσότερο στις παγκόσμιες προσπάθειες μετριασμού, κατά συνέπεια θα πρέπει εν καιρώ να υιοθετήσουν και να εφαρμόσουν εγχώρια συστήματα ανταλλαγής και εμπορίας ποσοστώσεων τα οποία μπορούν να παρακινήσουν την αποτελεσματική τους δράση. Η ΕΕ θα βοηθήσει τις ενδιαφερόμενες αναπτυσσόμενες χώρες να αποκτήσουν πείρα σε ό, τι αφορά την εμπορία εκπομπών και ειδικότερα να δημιουργήσουν υγιείς δομές διαχείρισης και ισχυρά εθνικά όργανα, καθώς και να ενισχύσουν την ικανότητά τους για την παρακολούθηση των εκπομπών και την υποβολή

των σχετικών αναφορών. Στο πλαίσιο αυτό πρέπει να ζητηθεί συμβουλή από τον ιδιωτικό τομέα και άλλους ενδιαφερόμενους.

5.2. Βελτίωση των βασιζόμενων στον ΟΗΕ μηχανισμών αντιστάθμισης

Ο μηχανισμός καθαρής ανάπτυξης (ΜΚΑ) του πρωτοκόλλου του Κιότο διευκόλυνε τη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στην αγορά ανθρακούχων εκπομπών. Επί του παρόντος, ο μηχανισμός αυτός είναι ένας βασιζόμενος σε σχέδια μηχανισμός αντιστάθμισης, στο πλαίσιο του οποίου οι αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να πωλούν πιστωτικά μόρια, τα οποία αντιστοιχούν σε μείωση εκπομπών που έχουν πραγματοποιηθεί με τη βοήθεια συγκεκριμένου σχεδίου. Στη συνέχεια, μια αναπτυγμένη χώρα μπορεί να αγοράσει τα πιστωτικά αυτά μόρια ώστε να συμμορφωθεί με τον εθνικό της στόχο μείωσης των εκπομπών. Τα σχέδια που υλοποιούνται στο πλαίσιο του ΜΚΑ παρέχουν χρηματοδότηση για καθαρές τεχνολογίες και για τη δημιουργία ικανοτήτων σχετικά με πολιτικές που αφορούν το κλίμα στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Το σύστημα εμπορίας ποσοτώσεων εκπομπών της ΕΕ περιορίζει τη χρήση πιστωτικών μορίων του ΜΚΑ βάσει ποσοτικών και ποιοτικών κριτηρίων προκειμένου να διασφαλίσει ότι μεγάλο μέρος των μειώσεων εκπομπών της ΕΕ λαμβάνει χώρα στο εσωτερικό της. Στο πλαίσιο της UNFCCC, απαιτείται μεταρρύθμιση του ΜΚΑ και αναγνώριση μόνο εκείνων των σχεδίων τα οποία επιτυγχάνουν πραγματικές πρόσθετες μειώσεις και δεν περιορίζονται σε επιλογές χαμηλού κόστους. Επί πλέον, για τις προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες και τους κατεξοχήν ανταγωνιστικούς οικονομικούς τομείς, πρέπει να καταργηθεί σταδιακά ο βασιζόμενος σε σχέδια ΜΚΑ και να αντικατασταθεί από ένα μηχανισμό πιστωτικών μορίων τομεακής αγοράς ανθρακούχων εκπομπών. Παρόμοιοι μηχανισμοί μπορεί να αποτελούν αποτελεσματικό εργαλείο για την ώθηση της ανάπτυξης και χρήσης τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών στις αναπτυσσόμενες χώρες, και να προετοιμάσουν το έδαφος για την ανάπτυξη συστημάτων ανταλλαγής ποσοτώσεων εκπομπών. Η ΕΕ, προκειμένου να εξασφαλίσει συνεκτική μετάβαση, πρέπει να επιδιώξει συμφωνία με τις ΗΠΑ και τις άλλες χώρες οι οποίες εφαρμόζουν συστήματα ανταλλαγής ποσοτώσεων εκπομπών και δημιουργούν ζήτηση για πιστωτικά μόρια αντιστάθμισης, με τρόπο συντονισμένο.

6. ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΗΣ ΚΟΠΕΓΧΑΓΗΣ: ΜΙΑ ΒΑΣΗ ΓΙΑ ΜΑΚΡΟΠΡΟΘΕΣΜΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ

Στόχος της ΕΕ είναι να διασφαλίσει ότι η συμφωνία της Κοπεγχάγης θέτει τις βάσεις για ένα μακροπρόθεσμο διεθνές πλαίσιο, το οποίο να ανυψώνει το επίπεδο της φιλοδοξίας και να αυξάνει τη συνεισφορά των αναπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων χωρών, καθοδηγούμενο από την επιστημονική γνώση. Συνεπώς, αναπόσπαστο μέρος της συμφωνίας πρέπει να αποτελούν η περιοδική επανεξέταση της συνολικής προόδου και η επάρκεια των δεσμεύσεων και των δράσεων, καθώς και μια πλήρης επανεξέταση, το 2016. Επ' αυτής της βάσεως, πρέπει να επανεκτιμηθεί ο σφαιρικός στόχος και να ευθυγραμμιστούν με τα πλέον πρόσφατα επιστημονικά πορίσματα οι περαιτέρω μεσοπρόθεσμες δεσμεύσεις, δράσεις και χρηματικές ροές. Αν, στο πλαίσιο της πλήρους επανεξέτασης της συμφωνίας της Κοπεγχάγης το 2016, αποδειχθούν ανεπαρκείς οι προσπάθειες μετριασμού των αναπτυγμένων και των αναπτυσσόμενων χωρών, η διάσκεψη των ΗΕ για την κλιματική αλλαγή θα καθορίσει νέα εθνικά επίπεδα φιλοδοξίας για την επόμενη περίοδο δεσμεύσεων.

7. ΕΠΟΜΕΝΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Στους επόμενους μήνες, η ΕΕ οφείλει να κινητοποιήσει όλους τους διαθέσιμους πόρους για να εξασφαλίσει εντατικό διάλογο και συνεργασία με τις τρίτες χώρες. Μια από τις κύριες προκλήσεις στις διαπραγματεύσεις του 2009 είναι να εξασφαλιστεί επαρκής και συγκρίσιμη

προσπάθεια από πλευράς των αναπτυγμένων χωρών καθώς και σημαντική συνεισφορά των αναπτυσσόμενων χωρών, με την υποστήριξη των αναπτυγμένων χωρών. Τούτο είναι θεμελιώδες για την επίτευξη σφαιρικής περιβαλλοντικής αποτελεσματικότητας και για να αντιμετωπιστούν οι ανησυχίες σε ό, τι αφορά τον ανταγωνισμό. Με διμερείς επαφές στο πλαίσιο της διαδικασίας της UNFCCC, με τις μελλοντικές συναντήσεις της Ομάδας των 8, με την συνέχεια της διαδικασίας των σημαντικότερων οικονομικών και με τις διμερείς συνομιλίες μεταξύ ΕΕ και των κυρίως ενδιαφερόμενων τρίτων χωρών, πρέπει να διερευνηθούν συγκεκριμένες συνεισφορές στη συμφωνία της Κοπεγχάγης από τις αναπτυγμένες καθώς και από τις αναπτυσσόμενες χώρες. Τα αποτελέσματα των συζητήσεων αυτών θα διευκολύνουν τις αναπτυγμένες χώρες να δεσμευτούν για επαρκώς φιλόδοξους στόχους μείωσης στη Κοπεγχάγη και τις περισσότερο προηγμένες οικονομικά αναπτυσσόμενες χώρες, να προτείνουν φιλόδοξες αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών εκπομπών, ή σημαντική δράση η οποία θα αποτελεί μέρος των στρατηγικών αυτών. Στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2009, θα συζητηθεί επίσης η διαμόρφωση της συνεισφοράς της ΕΕ στις διαδικασίες αυτές.

Συμπερασματικά, προτείνεται η ΕΕ:

1. Να επιβεβαιώσει ότι είναι αποφασισμένη να επιτύχει πλήρη και φιλόδοξη διεθνή συμφωνία στη Κοπεγχάγη, το Δεκέμβριο 2009.
2. Να δεσμευθεί με άλλες αναπτυγμένες χώρες να συμφωνήσουν σειρά στόχων μείωσης των ΑΘ, διασφαλίζοντας την καταβολή συγκρίσιμων προσπαθειών, βάσει των κριτηρίων της παρούσας ανακοίνωσης, ώστε αυτές να δράσουν δεόντως για να επιτύχουν συλλογικά, το 2020, απόκλιση κατά 30% ως προς τις προβλέψεις βάσει των συνήθων επιχειρηματικών συνθηκών.
3. Να δεσμευθεί με τις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως με τις περισσότερο προηγμένες οικονομικά αναπτυσσόμενες χώρες, ώστε αυτές να δράσουν δεόντως προκειμένου να επιτύχουν επίπεδο της τάξης του 15-30% κάτω του επιπέδου της συνήθους επιχειρηματικής δραστηριότητας.
4. Να αναγνωρίσει ότι για τη διατήρηση του στόχου κάτω των 2°C, απαιτούνται σημαντικοί οικονομικοί πόροι για την μείωση των εκπομπών και την προσαρμογή, αλλά ότι αυτό θα τονώσει την καινοτομία, την οικονομική μεγέθυνση και θα οδηγήσει σε μακροπρόθεσμη βιώσιμη ανάπτυξη. Να εκφράσει την προθυμία της για ουσιαστική χρηματική συνεισφορά προς στήριξη των δράσεων των αναπτυσσόμενων χωρών, ιδίως των πλέον ευάλωτων και φτωχότερων χωρών, για παράδειγμα μέσω του "Global Climate Financing Mechanism".
5. Να προτείνει τη σύναψη διμερών εταιρικών σχέσεων με τις ΗΠΑ και με άλλες αναπτυγμένες χώρες για την ανταλλαγή εμπειριών σε ό, τι αφορά τον σχεδιασμό εγχώριων συστημάτων εμπορίας εκπομπών και για τη διευκόλυνση της δημιουργίας μιας ισχυρής αγοράς ανθρακούχων εκπομπών σε επίπεδο ΟΟΣΑ, μέχρι το 2015. Η αγορά αυτή πρέπει να επεκταθεί περαιτέρω στις οικονομικά πλέον προηγμένες αναπτυσσόμενες χώρες, μέχρι το 2020.

Η Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει τα ως άνω συμπεράσματα και να λάβει υπόψη τις γενικές κατευθύνσεις που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση. Είναι έτοιμη να συνεχίσει τις συζητήσεις στο Συμβούλιο και να υποβάλει τις κατάλληλες προτάσεις.